

6 siyasi partinin 30 Ocak 2023 tarihinde duyurduğu mutabakat metni, seçimi kazanmaları halinde hükümet politikalarının temelini oluşturma iddiasında bir metindir.

Gençlik Örgütleri Forumu olarak mutabakat metninde gençlikle ilgili yer alan ve ayrıca yer alması gerekirken hiç söz edilmeyen konularla ilgili bir geri bildirim metni hazırladık. Başlık başlık incelemeden önce tüm metin hakkında şunu söyleyebiliriz ki 6 siyasi partinin gençlerden ve gençlik örgütlerinden aldıkları önerileri ve geri bildirimleri ciddiye almadığını üzülererek gördük.

Metnin tümüyle ilgili en çarpıcı yaklaşım şudur; millet ittifakı kendine bağımlı bir toplumsal grup olarak gençliği ele almıştır. Türkiye'nin mevcut siyasetinde eleştirdiğimiz yaklaşımın hiç bozulmadan devam ettirildiği görülmektedir.

1- Madde 58 Yaklaşımı:Gençlik, Spor ve Uyuşturucu Yan Yana

Türkiye’de gençlik mücadelesinin temel argümanı Anayasa Madde 58’e karşı verilen mücadeledir.

Anayasa Madde 58: “Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”

Anayasaya uygun her gençlik politikası, gençleri eşit yurttaşlar olarak görmekten uzak, gençleri korunması gereken bir toplumsal grup olarak gören yaklaşımı yeniden üretir. Madde 58’i değiştirmeyi/kaldırmayı vaat etmeyen her siyasi belge gençlerin özgürleşmesi ve kendini gerçekleştirmesinin önündeki en büyük engeldir. Bu mutabakat metninde de aynı yaklaşımı metnin özet kısmında “Gençlik, Spor ve Uyuşturucuyla Mücadele” başlığında görmekteyiz. Gençlik politikaları spor alanına sıkıştırılmadan ve gençleri korunmaya muhtaç kişiler olarak gören yaklaşımdan uzaklaşmadan gençlerin ihtiyaçlarına cevap veren bir metin hazırlamak mümkün değildir.

2- Gençlik Hakları

Gençlik her türlü ayrımcılığın ve hak ihlalinin daha da derinleştiği bir toplumsal gruptur. Gençlik hakları anayasada tanınarak temel haklar tarafından içerilmelidir. Gençlik hakları anayasada tanınırken, yalnızca kısaca kendilerinden bahsedilmekle kalınmamalı, aynı zamanda kapsamına ilişkin çeşitli detaylara da yer verilmelidir.

3- Her Genç Öğrenci Midir?

Mutabakat metninin gençlik ile ilgili vizyonu Sosyal Politikalar alanında Gençlik alt başlığında 39 maddeden oluşuyor. Bu 39 maddenin yetersizliği ve kapsayıcı olmaması bir yana, bu maddelerin yarısından fazlası sadece **öğrencileri** ilgilendiriyor. Türkiye, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı açısından kıyaslandığında OECD ve AB ülkeleri arasında ilk sırada. OECD raporuna göre, ülkemizde 15-29 yaş arasında ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı yüzde 28,8. Bu oran 20-24 yaş aralığında yüzde 33,3'e çıkıyor. Hal böyleyken NEET gençler hakkında kapsamlı bir politika ortaya koymamak Türkiye'de yaşayan gençlerin büyük bir kısmını yok saymaktır.

4- Kim Bu Gençler ?

Mevcut siyasette gençlik hizmetlerinin ortaklaşamamasının en önemli nedenlerinden bir tanesi hükümetin kimin genç olduğuna karar verememesinden kaynaklıdır. Bu karışıklığın ortadan kalkması için gencin kim olduğunun tanımlandığı bir **gençlik politikasına** ihtiyaç vardır. 2. Madde'de yer alan "Ulusal Gençlik Stratejisi hazırlayacağız" söyleminin bu nedenle söylendiğine inanıyoruz. 2013 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan strateji belgesi maalesef bir iyi niyet metninin ötesine geçemedi. Vaat edilen bu stratejinin kurallara bağlı bir politika olup olmadığından endişeliyiz. Ulusal Gençlik Stratejisi hazırlanırken mutabakat metnindeki gençlerin taleplerini görmeyen yaklaşımlardan vazgeçilmeli, gençlerin ve gençlik örgütlerinin katılımıyla gençler tarafından belirlenmiş bir politika metni hazırlanmalıdır. Metnin tümünde gençlerin yaş grubuyla ilgili bir ortaklaşamama hali söz konusudur. Gençliği tanımlarken 15-29, 15-25, 15,24, 18-30 şeklinde değişen yaş aralıkları metin içinde kullanılmaktadır. İlgili vaatlerin gençleri içerebilmesi için **ortak bir yaş aralığına** ihtiyaç vardır.

Bu ortak yaş aralığının devletin tüm kurumlarında kabul görmesine ve gençler ile ilgili sayısal verilerin sağlıklı bir şekilde derlenmesine olanak sağlanması elzem bir ihtiyaçtır.

5- Birleşmiş Milletler Gençlik Merkezi

Türkiye'deki gençlik merkezlerinin çoğu kamunun tahakkümü altında hayatlarını sürdürmektedir. Sivil katılıma kapalı bu alanlar, gençleri içermeyen, gençler tarafından kurgulanmamış ve kullanıma biçimi gençler tarafından belirlenmemiş yapılardır. Gençlik merkezlerinin sivilleşmeye ihtiyacı vardır ve bunun yolu sivil bir yapı olmayan "Birleşmiş Milletler Gençlik Merkezi" açmak olmamalıdır.

6- Örgütlenme/Toplanma/İfade Özgürlüğü

Gençlik örgütlerini işaret eden sadece **bir** madde yer almaktadır. İlgili madde gençlik örgütlerine yer tahsisi ve destek içermektedir. Gençlik örgütlerinin var oluş amaçlarını ortaya koyabilmeleri için hayatta kalmaya ihtiyaçları vardır. Hayatta kalmaları için gençlik örgütlerine özgü bu desteklerin isabetli olduğuna inanıyoruz. Fakat gençlik örgütlerinin karar alma mekanizmalarına katılımını düzenlemeyen bu belgeyi bu konuda eksik buluyoruz. Gençlik örgütleri sadece sosyalleşme alanları değil, genç yurttaşların sözlerini ve temsilini ifade eder.

7- Gençlik Kooperatifleri Nedir?

"Gençlik kooperatifleri kurulmasını teşvik edeceğiz" . Bizler bir kavram olarak "gençlik kooperatifi" ne demek bilmiyoruz.

8- Gençlerin İstihdamı

Gençlerin istihdam probleminin kaynağı gençler değildir. Danışmanlığa, yönlendirmeye ihtiyacı olanlar gençler değil, iş verenlerdir. **Sessiz istifayı, ücretsiz staj sömürsünü, eşit işte eşit ücrete erişememeyi, kayıt dışı çalışmayı engellemeyen** istihdam politikaları sorunun kaynağı olarak gençleri işaret eder. Bu yaklaşımın terk edilip istihdam kaynaklarının gençlerin ihtiyaç ve taleplerine göre dizayn edilmesi gerekmektedir.

"Mesleksiz gençlere çocuk bakımı ve yaşlı bakımı eğitimleri vereceğiz."

Bu maddede istihdama alan açmak hedeflenirken gençlerin istek ve ihtiyaçları değil, siyasiler tarafından atanmış ihtiyaçlara işaret edilmektedir. Mesleksiz gençlerin mesleksiz olmasının nedenleri oldukça karmaşıktır ve gençlere yönelik iş kolları gençlere danışarak oluşturulmalıdır.

9- Gençlik ve Katılım

"Parlamentoda, yerel yönetimlerde, siyasi partilerin karar mekanizmalarında ve kamu kurumlarının özellikle orta ve üst yönetim kademesinde genç temsilini artıracğıız."

Siyasi partilerin karar mekanizmalarında genç temsilini arttırmak için seçimi beklemek gerekmiyor. Eğer 6 siyasi parti de bu vaadinde samimiye bugünden başlayarak parti yönetim kadrolarında gençleri içermelidir. Diğer maddeler gibi bu maddenin de takipçisi olacak, 2023 seçimleri için aday gösterilen genç sayısını ve parti yönetim kademelerinde gençlerin konumlarını yakından izliyor olacağız.

Gençlerin katılımı konusunda temsil edilmek dışında bir diğer konu da kendini ilgilendiren konularda fikrinin alınması, sözünü söyleyebileceği alanların açılmasıdır. Gençler ile ilgili alınacak kararlarda, yapılacak düzenlemelerde ve gençler için oluşturulacak hizmetlerde gençlerin ve gençlik örgütlerinin bu süreçlere katılımını sağlamak ilkesel bir yaklaşım haline getirilmelidir.

10- Ulusal Gençlik Konseyi

Evrensel standartlarda gençlik örgütleri aracılığı ile gençlerin katılımını garanti alan model **Ulusal Gençlik Konseyleridir.**

"Türkiye'nin her bölgesinden genç katılımını destekleyerek Türkiye Gençlik Meclisi/Platformu'nu kuracağız. "

Bu ifadede geçen Türkiye Gençlik Meclisi/Platformu modelinin ne olduğunu bilmiyoruz. Uygulanmış ve hala uygulanmakta olan model olan ulusal gençlik konseyi modeli gençlerin katılımı için en güncel ve demokratik değerlere uygun araçtır.

11- Gençlik ve Barınma

Metinde gençlerin yaşadığı barınma sorunu yalnızca öğrenci olan gençlerin karşılaştığı ve KYK yurtlarını hedef alır şekilde ele alınmıştır. Barınma problemi sadece KYK yurtlarına indirgenemeyecek kadar kapsamlı bir problemdir. Gençlerin barınma hakkı popüler bir başlık olan KYK yurtlarından çıkarılarak temel bir hak olarak ele alınmalıdır.

12- Kapsayıcılık

Genç kadınlar, genç LGBTİ+lar, NEET gençler gibi gençliğin içinde barındırdığı özel önlem alınması gereken toplumsal gruplar vardır. Bırakın bu gençlerle ilgili özel tedbirlerin alınmasını isimleri dahi bu metinde geçmemektedir. Kapsamlı bir gençlik politikası hazırlanması için gençlerin sahip olduğu kimlikleri, ait oldukları toplumsal grupları, toplumsal statülerini gören ve içerici bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Gençlerin, gençliği tek bir sosyal grup olarak gören değil gençliğin çeşitliliğini gören ve özelleşmiş ihtiyaçlarına cevap veren bir politik yaklaşıma ihtiyaçları vardır.

Gençlik Örgütleri Forumu olarak, metinde öncelikle genç tanımının yapılmasını, gençlerin yalnızca öğrenci gençlerden ibaret olmadığının göz önünde bulundurulmasını, farklı gençlik gruplarının farklı ihtiyaç ve beklentileri olduğunun kabul edilmesini ve bunlara yönelik stratejiler geliştirilmesini öneriyoruz. Türkiye'nin her bölgesinden gençlik gruplarının temsil edildiği Gençlik Örgütleri Forumu, gençleri ilgilendiren her politika metnine katkı sunmaya, uzmanlık ve deneyimleri ile siyasi partileri yönlendirmeye hazırdır.